

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25—
celoletno: Din. 100—
Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VII.

Dunaj, 7. decembra 1927.

Šl. 49.

Ljudsko gibanje.

Razvoj prometa, industrije in trgovine v dobi zadnjih desetletjih ni bil brez vpliva na ljudsko gibanje. Mesta so bila ona privlačna sila, ki so z vabila iz vseh krajev ljudi v svojo sredo in jim omogočila povsem drug obstanek od prejšnjega. Kmečke občine so vse nazadovale, čim dali so ležale od prometa, tem redkejšje je postalo število njihovega prebivalstva. Domača obrt, ki se je nekdanj gojila na kmetih, je vsled konkurence industrije in razvitka obrti ponehala, v drugi vrsti je na nazadovanje lahko tudi vplivalo pojevanje delovnih sil. Poljedelstvo se je skrčilo, mnogo njiv se je opustilo in se napravili travniki, ki zahtevajo manj dela. Pašniki so se v mnogih slučajih opustili in zarastli z gozdom.

Da je pomanjkanje delovnih sil na kmetih razumljivo, je treba samo pogledati na ljudsko štetje v različnih dobah, ki kaže prirastek ali pojevanje prebivalstva. Mesto Beljak je kot važno prometno, industrijsko in trgovsko mesto narastlo od leta 1890 za 14.383 ljudi, Celovec v isti dobi za 7667. Temu nasproti lahko stavimo naše kraje, ki so s par izjemami vsi nazadovale. Sodnijski okraj Železna Kapla za 448 ljudi, ako se že vpoštevajo nove meje, Šmohor za 286, Dobrla vas za 804, Velikovec za 1817, precej tudi Pliberk. Povsod, kjer ni bilo danih pogojev za druge panoge gospodarstva, je ljudstvo zapuščalo kmetijstvo in se jelo seliti v kraje, ki dajejo več možnosti do samostojnosti. Za nas je to preseljevanje iz kmetijskih krajev, ki so slovenski, v mesta in druga industrijska centra važnega pomena v narodnem oziru, ker se izseljenci le preradi prilagodijo novim krajem in se ponemčijo. Razna imena, ki štrlijo po mestih nasproti, še sedaj spominjajo na pristen izvor iz slovenske korenine, akoravno se ljudje svojega pokoljenja že davno ne zavedajo več. Sedanji slabi gospodarski položaj, ki sili kmetijstvo v pogubo, je torej za nas narodno lahko katastrofal-

nega pomena, ker bomo še videli, da sili naš živelj proti severu, kjer se pomeša z nemškim živiljem in se ali asimilira, ali pa ne igra nobene vloge več. Naša organizacija je na narodno izpostavljenih krajih prešibka in ne nudi one opore, ki bi jo ljudje rabili, da se ohranijo.

Dr. Wutte sicer trdi v Carinthiji, da privleče razvoj industrije, trgovine in prometa nemške ljudi v take kraje, to pa se v očigled preseljevanja slovenskega živilja ne more kratkomalo trditi. Njemu najbrže ni znano, koliko našega živilja je v teh panogah, akoravno se narodno ne more in mnogokrat vsled zavisnosti ne sme udejstvovati. Prirastek mest in njihovih okolic se je vršil v isti meri, kakor je pojemala obljudenost na deželi, ker se padanje rojstev v naših krajih ne opaža.

Razvitek tujskega prometa je imel za posledico, da so jeli rasti kraji okoli kopališč in to okoli Vrbskega jezera. Od leta 1890 je narastlo število prebivalstva v Porečah za 492 oseb, v Krivi Vrbi 549, na Otoku 63, v Vrbi 682. Lesna industrija in zlasti trgovina ter u-postavitve novih uradov v Podkloštru je povzročilo porast števila prebivalstva za 409 oseb, ravno tako v Rakostanju za 355 in v Št. Jakobu, bolje v Področici, za 532. Borovlje kot industrijski kraj izkazuje 720 oseb več. Po konfiguracijskem zakonu od Thüna je kmetijstvo okoli mest v prednosti nasproti oddaljenim krajem, ker se pri prevažanju blaga prihrani na stroških in to se opaža okoli Celovca. Število prebivalstva pri kmečkih občinah ali samo malo pada ali pa ima celo prirastek kot n. pr. Žrelec za 25 oseb, Kotmara vas za 79. Posebno pa je naraslo število tam, kjer se je spojila uspešno k gospodarstvu kaka obrt ali industrija. Št. Rupert pri Celovcu ima 3495 prebivalcev več kot leta 1890, Št. Peter 731, Šmartin 715. Trdnja vas 1389. Občine, ki so na številu posebno nazadovale, so Smerče, Bistrica pri Pliberku, Hodiše, Blatograd, Ruda itd. Kakor se iz tega kratkega pregleda vidi, je neoporečno dejstvo, da se ljudstvo seli proti

obrnim in prometnim krajem ter zapuščajo kmečke domove, to dejstvo pa nudi novo nevarnost za naš živelj, da namreč izgine v nemškem morju.

POLITIČNI PREGLED

Državni zbor. Italijansko-albanska vojaška zveza in dozdevna napetost med Jugoslavijo in Italijo je dala povod, da se je dr. Renner pri razpravi v proračunskem odboru o poglavju zunanja politika bavil z zunanjepolitičnim položajem in predlagal previdnost in prevdarnost. Kažejo se na vsej črti znaki viharja. Vprašati se mora, ali ni država prisiljena, z ozirom na popolno spremenjeni položaj na vzhodu in jugovzhodu storiti potrebno, kar gre preko tega, kar je bilo državi naprej zagotovljeno v mirovni pogodbi, ali niso v lastno varstvo možni in potrebni ukrepi, za katerih uveljavljenje bi morala močna vlada imeti precej izgledov z ozirom na izpremenjeni zunanji položaj. Italijansko-jugoslovansko nasprotstvo nam dela resne skrbi radi nepreračunljivosti sedanega rimskega sistema. Bati se je, da bi v resnem slučaju Koroška prišla zopet v isti nesrečni slučaj, kakor Belgija v nemško-francoski vojni, in Avstrija ni storila nobenih zadostnih ukrepov, da bi bila zavarovana za tak slučaj. V južne zvezne dežele močno vpliva italijanski gospodarski vpliv ter lahko postane v danem slučaju tudi političen, ako bi slučajno kjerkoli počila kaka puška. Če bi nastali notranji nemiri, bi sosed lahko dobil pretvezo za posredovanje, pri čemer bi grozilo zasedanje ali celo izguba zveznih dežel. Odgovoril je dr. Seipel, da je Avstrija z vsemi državami v dobrih razmerah. Bolečino pa moramo čutiti, če se spomnimo na razmere z Italijo radi položaja nemških soplemenjakov. Dr. Seipel nikdar ni skrival tega, da bodo pristranejši odnosi z Italijo vedno nemožni, dokler se ta rana ne ozdravi. Vedno sprašujejo koroški ljudje, kaj pa je z italijansko-jugoslovansko napetostjo. Na

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

po celi župniji se je poleglo tisto razburjenje, ki je nastalo na dan Šimenovega sejma pred dvema letoma. Zopet je on tisti, ki ga župljani nad vse spoštujejo in ljubijo. Uvideli so, da je bil vedno ž njimi in da se je le vsled sile moral ukloniti komisarjevimi odredbam. Bil je sam s seboj zadovoljen in želel si je, da bi ostalo tako.

A ravno tedaj, ko je vse mirno, nastane naenkrat vihar in začne se novo divjanje.

Tako je bilo tudi tokrat.

Po stopnicah udarjajo težki koraki, ki se bližajo vratim, sliši se, kako nekdo pokašljeuje, in nato potrka. Ko se župnik odzove, vstopi v sobo hlapec Jurij, ki je prispel iz Ženeka. Po dostojnem pozdravu izroči župniku, ki začuden pogleda, debelo, zapečateno pismo z naznanilom, da mu je flegar naročil izročiti to pismo kapelškemu župniku. Hlapec Jurij se okorno pokloni in odide.

Župnik Prunner nič dobrega sluteč odpre hlastno pismo, stopi k oknu in čita. A dalje ko je bral, bolj so se mu tresle roke in tem bolj je postajal bled. Nazadnje odloži pismo, ga položi na mizo in se nasloni na stol.

„Tako tedaj, komisar Pauer ne miruje, se mi je sanjalo, da nekaj pride. Zopet zahteva, da se mora odvzeti Marijinemu kipu oblačilo in tudi vse procesije se morajo ustaviti: mrličje tudi ne smemo več pokopavati v lesenih rakvah, ampak jih moramo položiti v platnene vreče. Ali je to pametno? Znova se začne križev pot.“

In globoko vzdihne ter stopa po sobi gor in dol. Pogladi si nekaterikrat visoko čelo, katero so nekoliko zakrivali že sivi lasje. Ni slišal, da je nekdo že dvakrat potrkal in šele na tretji klic se župnik odzove. V sobo je stopil sodnik Hagen.

„O Bog te sprimi, dragi prijatelj,“ pozdravi ga župnik, gre mu nasproti in mu stisne roko, ravno prav si prišel.“

„No, kaj pa je takega?“ vpraša sodnik, „kaj pa se je pripetilo tako veselega?“

„Veselega pač nič, temveč nekaj žalostnega, zato je dobro, da te morem vprašati za nasvet.“

„To mi je novo,“ začudi se sodnik in pogleda župnika ter takoj spozna na njegovem resnem obrazu, da ima ta resnico.

„Tu vidiš,“ nadaljuje župnik, in pokaže sodniku ravnokar prejeto pismo.

Sodnik vzame list v roke, ga pazno čita, nato odloži in pravi: „Za tem tiči ženeški flegar, zato je imel zadnji čas povsod svoj nos, če je šla kam kaka procesija. Tudi jaz sem do-

bil pismo, da naj bolj gledam na red in se ne ustavljam cesarskim naredbam.“

„Pa kaj storiti,“ meni župnik, „če se pokorim, bo zopet ogenj v strehi, ker župljani bodo vsi po koncu; če pa ne, pa zopet višjim oblastem ne bo prav.“

„To se da že pojasniti,“ razloži sodnik, „poročaj komisarju Pauerju, da se krato malo ne upaš izvesti tega povelja, ker lahko prideš v smrtno nevarnost, zgubiš ljubezen vseh župljanov in si nakoplješ sovraštvo.“

„To imaš prav,“ pritrdi župnik, „ljudje so že itak razburjeni, branijo se že dajati kolekturo, češ, če hočete odpraviti vero, tudi kolekture ni treba, zopet se je resno bati upora.“

„Poročal bi dalje,“ nadaljuje sodnik, „da naj bi oblast, če bi se tudi odstranile tablice, pustila vsaj kip D. M. oblečen, ker še ni do delan.“

„Imaš prav,“ se razveseli župnik, „kip ima samo glavo, vrat in roke, krasijo ga le lepa oblačila, brez tega pa bi nastale pohujšanje med župljani in prepričan sem, da bi ti kaj takega ne pripustili.“

„Vidiš, to je eden najtehtnejših vzrokov in temu se tudi komisar Pauer ne more upirati.“

„Jako sem ti hvaležen, da mi greš s tako dobrim nasvetom na roke, sem že ves razmišljen od teh skrbi.“

(Dalje sledi.)

vojaške odredbe pri tem ni mogoče misliti, ker je Avstrija za to nezmožna. Seveda se drugače briga naša diplomacija za nove pogodbe. Dne 30. novembra je v proračunskem odboru govoril posl. Lager o obmejnih razmerah na Koroškem, pri čemer je posebno grajal težkoče na italijansko-avstrijski meji. Dočim ob italijanski meji ni mogoč skoro noben mali obmejni in turistični promet, se vrši turistični promet z Jugoslavijo brez težkoč. Samo tranzitni promet od Labuda do Celovca ni urejen. Iz Labudske doline morajo ljudje potovati v Celovec po jugoslovanskem ozemlju v zaprtih vagonih. Posl. Pavlič je omenil, da mora Koroška kot obmejna dežela s posebno pozornostjo zasledovati zunanjo politiko. Vlada naj vse ukrene, da bo meja varna. V nadaljnjem se je bavil še v drugih bolečinami Koroške. Kancelar Seipel je odgovoril, da je mejna črta na Koroškem povzročila velike neprilike, ki se pri sklepanju pogodb in pri intervencijah skušajo popraviti in omiliti, vendar pa praksa prinaša vedno nove težkoče.

Parada heimwehrovcev. 27. novembra 1927 se je vršilo v Brucku ob Muri veliko zborovanje štajerskih heimwehrovcev. Zborovanje je bilo prirejeno proti socialno demokratski organizaciji. Heimwehrovci so zbrali okrog 8000 ljudi, med njimi zastopnike iz Gradca, Leobna, Judenburga, Koroške in vseh večjih krajev Štajerske. Slavnost se je pričela ob 3. popoldne na glavnem trgu, kjer so se postavile vse čete. Pri tej priliki so položile prisego: „Prisegamo kot nemški mož pri svoji časti in pri vsem, kar mi je sveto, da bom vedno in povsod pospeševal zvezo hajmatšuca, ostal tovarišem te zveze zvest tovariš, voditeljem pa brezpogojno pokoren in pripravljen nastopiti za vero, narod in domovino.“ Po zaprisegi so defilirale skupine pred svojimi voditelji. Ob 18. je bilo zborovanja konec.

Italijansko-albansko pogodbo presoja francoski listi v primeru z italijanskim tiskom zelo trezno in pravijo, da je sklenitev te pogodbe slaba poteza italijanske vlade, ki s tem svoj položaj pred svetom slabi in utrjuje mnenje onih, ki smatrajo italijansko zunanjo politiko za imperialistično in nevarno za svetovni mir. Angleški listi smatrajo pogodbo za obžalovanje vredne čine proti evropskemu miru. Pogodba bo postala vir novim vznemirjenjem v Evropi. Grki izražajo bojazen, da s tem paktom lahko postane položaj na Balkanu zelo resen. Jugoslov. vlada namerava spraviti pogodbo na dnevni red zasedanja Društva narodov, čemur pa se Italija odločno upira. Iz Beograda poročajo, da se je v Albaniji ital. vpliv v upravi, ki je bil že po sklenitvi tiranskega pakta odločilen, sedaj še bolj pojačil. V vseh javnih zadevah je merodajno le mnenje ital. mislečih, vojska pa je izključno pod ital. poveljstvom. Vsa važnejša mesta zavzemajo italijanski oficirji, ki so danes neomejeni gospodarji Albanije. Iz državne službe so odstranjeni vsi uradniki, ki se ne strinjajo s sedanjo Italiji prijazno smerjo. V vsej Albaniji vlada strahovit pritisk. Zaporji so prenapolnjeni. Italijanska vojska je prevzela poveljstvo vseh važnejših obalnih, prometnih in strateških točk. V italijanskih lukah je pripravljena za takojšnji prevoz v Albanijo popolna vojna oprema za 16 polkov. Razven tega je Italija pripravila veliko količino pušk, municije in raznega drugega vojnega materiala tudi za Bolgarijo.

Vprašanje Litve je danes v ospredju svetovno-političnega zanimanja in bo zato najvažnejše vprašanje, ki ga bo moral rešiti Svet Društva narodov na svojem decembrskem zasedanju. Po zasedbi Vilne je litovska vlada pretrgala vsak stik s Poljsko. To stanje traja še danes. Naravno je, da hoče poljska vlada tem nerednim razmeram narediti konec in v ta namen se je vršil sestanek Pilsudskega s poljskimi poslaniki v Kovnu, Berlinu in Moskvi ter zunanjim ministrom v Vilni. Sestanek je sovjetske in litovske kroge razburil. Moskva je začela govoriti, da hočejo Poljaki vso Litvo vojaško zasesti. V ta namen da je bila odrejena delna mobilizacija poljske armade in okrepljena poljska vojska na litovski meji. Če bi Litva postala poljska, potem bi dobila Poljska dohod k Vzhodnemu morju, Nemčija pa bi izgubila zvezo z Rusijo. — V Litvi sami vlada danes vojaška diktatura Voldemara. Vsled tega živi polno litovskih beguncev na Poljskem. Sovjeti pravijo sedaj, da Poljska zbira te be-

gunce v Vilni, da plačuje njih gibanje ter da jih oborožuje za vpad v Litvo. Sovjeti smatrajo vse te vesti za tako resne, da je sovjetska vlada poslala poljski vladi celo noto, v kateri opozarja, da jo živo zanima neodvisnost Litve. Enako stališče pa je zavzela tudi Nemčija. Na drugi strani pa poročajo nemški in sovjetski listi, da je Anglija v zadnjem času popolnoma spremenila svoje stališče do Poljske in da hoče položaj Poljske čim bolj utrditi. Anglija hoče vsled svojega spora z Moskvo imeti v Poljski močno oporo in zato je Anglija za združitev Litve s Poljsko. Isto stališče zavzema tudi Francija. Tako se je spravilo litovsko vprašanje na nevaren tir. — V Kovnu, glavnem mestu Litve, se boje, da hoče Pilsudski v Ženevi proglasiti avtonomijo sedaj poljske Litve. Ta avtonomna Litva bi potem vodila boj proti Voldemarasovi vladi in zavzela Litvo, nakar bi se pridružila kot avtonomna Litva Poljski. Boj za Litvo bi postal tako notranje vprašanje Litve, v katero bi se Društvo narodov ne moglo več mešavati. — V Litvi sami se trudi Voldemaras za sestavo vsenarodne koncentracijske vlade. Njegovi naporji pa niso imeli še nobenega uspeha, ker zahteva opozicija brezpogojno takojšnjo odpravo diktature in odstop Voldemara. Poljska vlada razglša, da nima nobenih napadalnih namenov. Z ozirom na pritožbo litovske vlade proti Poljski pri Društvu narodov je odposlala poljska vlada vsem državam, s katerimi je v diplomatskih odnosih, noto, v kateri povdarja, da nima nikakega namena kakorkoli ogroziti politično neodvisnost in teritorialno nedotakljivost litovske republike. Kaže se, da bo spor mirnim potom poravnal.

DOMAČE NOVICE

K petdesetletnici bolnice Usmiljenih bratov v Šent Vidu ob Glini.

Usmiljeni bratje, ki so l. 1615 ustanovili bolnico v Gradcu, so že okoli l. 1683 delovali na Koroškem in sicer v Liedingu pri Strassburgu v Krški dolini. A šele l. 1872 so se hoteli nastaniti v Beljaku. Ker so imeli tu velike sitnosti, je tedanji g. o. provincijal Emanuel M. Leitner sklenil zidati bolnico v Šent Vidu. Župan g. Vencel Zwartsch ga je kolikor toliko podpiral. Prvi prijor g. o. Alfonz Tatzelt je kupil od vdove g. Katarine Tensi stavbeno zemljišče v obsegu 1 orala in 514 kvadratnih sežnjev za 1700 fr. Ker se je prostor izkazal kmalu premajhnega, je kupil kmalu potem od mesarja g. Janeza Wahrheita 393 kvadratnih sežnjev za 589 fr. 50 kr. Stavba, katere načrt je izdelal stavbenik g. Andrej Franz v Gradcu, je bila jeseni l. 1877 dogotovljena. 24. oktobra istega leta je bolnico blagoslovil tedanji knezoškof krški g. dr. Valentin Wierry; bilo je pripravljeno 60 postelj. Ali otvoritev se je vršila 8. grudnia l. 1877; prvi bolnik je bil čevljarški pomočnik Janez Spitaler, doma iz vasi Limberg, okraj Šent Vid ob Glini. Pri otvoritvi je bilo rečeno, da naj služi bolnica tudi bolnim ženskam, a šele 49 let pozneje se je izvedel ta načrt, ko je bil dne 8. decembra l. 1926 ženski oddelek odprt. Tekom teh 50 let je bilo 58.318 bolnikov sprejetih, med njimi 581 ženske. Število oskrbovanih dni od otvoritve do 12. novembra l. 1927 znaša 1.294.000, gotovo lepo število, ki nam priča o plodujočem delovanju Usmiljenih bratov na Koroškem. L. 1902 se je praznovala 25letnica ob navzočnosti knezoškofa krškega g. dra. Josipa Kahna. L. 1913 je bila bolnica s tem razširjena, da je dobila drugo nadstropje. Za časa vesoljne vojske je bila bolnica rezervna bolnica za vojake. Hvaležnim srcemo se spominjajo Usmiljeni bratje vseh onih, ki so jih podpirali v izvršitvi njihove težavne naloge. Častno mesto zavzema g. doktor A. W. Hölzl, ki je bil bolniški zdravnik od l. 1877 do l. 1898. Tudi njegov naslednik v okrajnem glavarstvu, g. doktor A. Widmann, je skozi 3 let uspešno in brezplačno deloval v bolnici. Čast gre g. doktorju Kollerju in g. doktorju Domenigu, ki sta dolgo vrsto let delovala v bolnici. Zahvala pa gre tudi g. primariju dr. Arltu, ki, če je potrebno, v Šent Vid prihiti, da izvrši najtežavnejše operacije. Bolnica, ki je z velikim številom zdravniških priprav opremljena, in ki ima morebiti največjo in najlepšo operacijsko sobo na Koroškem, si lahko šteje v čast, da ima na svojih treh oddelkih poleg spretnih Usmiljenih bratov izvrstne

zdravnike, na kirurgičnem oddelku g. doktorja Josipa Brandl na, na medicinskem oddelku g. doktorja Oskarja Kottmanna in na ženskem oddelku je izročena častitim sestram tretjega reda sv. Frančiška, ki tudi na porodniškem oddelku splošne javne bolnice v Celovcu pod vodstvom g. profesorja dr. Hiessa uspešno delujejo. Ker je precejšnje število bolnikov tudi iz slovenskega dela naše domovine, tedaj je dolžnost naših domačinov, da zavod tudi v prihodnje podpirajo, da se lahko streže bolnikom ne oziraje se na vero in narodnost. Denarni zavodi, naše posojilnice in hranilnice, kakor tudi občine se prosijo, da se pri sestavi letnih zaključkov dobrohotno spominjajo te bolnice, ki se bojuje zaradi vesoljne denarne krize za svoj obstoj. Bog ohrani zavod še v prihodnje, da bode mogel obhajati svojo stoletnico!

Govorimo slovensko! Res je, da je v naših razmerah mnogokrat neizogibno potrebno, da se poslužujemo nemškega jezika, ker pač ljudje, s katerimi imamo opravka, ne razumejo slovensko in večkrat tudi nočejo slovensko govoriti. So to ljudje, ki prebivajo na slovenskem ozemlju, imajo med Slovenci boljši službe in podjetja in živijo od slovenskega kruha, smemo reči, jedo velike kose belega slovenskega kruha in le črnega, trdega in grenkega pustijo milostno slovenskemu kmetu in delavcu in se širokoustijo, da so nekaj več kakor naši ljudje in „špilajo“ med nami gospoda. No, in človek ima s to jaro gospodo večkrat opravka, in če znaš, zakaj ne bi govoril z njo nemško, ker drugače nič ne opraviš. Saj je prav, da govoriš dva jezika. Več jezikov znaš, tem bolje. Vendar, na žalost, je vpliv mestno našarjene gospode in njihove tuje govore takšen, da marsikateri naš človek in marsikatera naša gospodična pogrešno misli, da je res bolj „nobel“, gosposki in finejši našopiriti se s tujim perjem in ob vsaki malo ponemškutariti. Ne tako! Brez potrebe nikjer nemškutariti. Naj se sliši povsod naša govornica na ulici, na cesti, na železnici, v mestu in na deželi. Slovenski jezik je lep, mil, blag glasen in se ga nam ni treba sramovati. In tudi ni brez pomena. Marsikateri Nemeč bi bil vesel, ako bi mogel v svojo trdo, z nemščino zaplankano butico, spraviti znanje slovenščine. Če znaš in razumeš slovensko, se moreš pogovarjati z vsemi ostalimi Slovani. To je gotovo nekaj vredno. Pol sveta otrokom sliši Slave. Nemščina pa ni tako lepa in blag glasna in je na celem svetu razun Nemcev nihče ne hvali. Sam Goethe pravi: Ein Dichter wär ich geworden, hätte die Sprache sich nicht unüberwindlich gezeigt.

Glasnik presv. Srca Jezusovega, glasilo Apostolstva molitve in častivcev presv. Srca, bo izhajal v l. 1928 v pomnoženem obsegu z izbranimi slikami. Poročal bo o posvetitvah družin presv. Srca, apostolstvu mož, duhovnih vajah itd. **Naročnina za l. 1928 znaša samo 3 šilinge**, da se more list čim bolj razširiti med vsemi stanoviti. List bo prinašal vsak mesec bogat razgled po katoliškem svetu in poročal o bojih in zmagah presv. Srca Jezusovega. List je namenjen notranjemu življenju sploh. Januarska številka za l. 1928 izide že pred Božičem. Zato se naročite na Glasnik takoj! Naroča se (lahko kar po dopisnici!) pri: Upravi Glasnika presv. Srca Jezusovega, Ljubljana, Zrinjskega cesta št. 9 (Jugoslavija) SHS.

Hodiše. Kakor drugod ima tudi pri nas požarna bramba parkrat v letu svojo veselico. Le to je pri nas tako žalostno, da se pri nas na takih veselicah tako radi sporečejo ali pa celo stepejo.

Št. Jurij na Vinogradih. (Ustavljene avtomobilski promet.) Po leti se je otvorila avtomobilska linija Št. Pavel—Velikovec—Trušnje—Mali Št. Vid na Celovec. Prav ugodno zvezo smo imeli z glavnim mestom mi, ki smo tako oddaljeni od železniške postaje. Če je imel kdo opravka v Celovcu, ali je šel kaj kupovat, tedaj je v enem dnevu lahko vse opravil in popoldne je bil zopet doma. Ljudstvo je namreč že davno prišlo na to, da je marsikaj v Celovcu ceneje kupiti kot v Velikovcu in rajši ondi krije svoje potrebščine. Zato smo tedaj z veseljem pozdravili novo linijo. Da je imel prostorni avto vedno dosti prometa in polno pasajirjev, je pokazalo veliko potrebo novo otvorene linije za naše kraje. Imeli smo vsaj nadomestek za Vzhodno železnico, katero nam obljubljajo že nad petdeset let. In lansko leto so bile vse njive kar preprežene z raznimi de-

markacijami; da ne bo nič iz tega, je že vsak naprej vedel. No, smo si mislili, če ne bo železnice, bomo imeli vsaj avtomobil, da nas bo vozil v Celovec — a nismo se dolgo veselili. Tudi to skromno veselje nam je bilo nepričakovano hitro vzeto. Nekega jutra so ljudje, hoteč se peljati po opravkih v Celovec, zastoj čakali in postajali ob cesti na celi črti od Št. Pavla do Celovca, kdaj da pridrdra lepi in elegantni avto. Zaman so napenjali oči in stegovali vratove — avtomobila ni bilo od nikoder. Je li običal v blatu, se je li pripetila nesreča, ali je mogoče šofer kje obsedel? Nič takega, odgovor je kratek in enostaven. Deželna vlada je iz nam neznanih vzrokov podjetniku ustavila nadaljni promet. Vsaj to bi pričakovali, da bi se ta, nam neumevna in za naše kraje nadležna prepoved razglasila nekaj dni poprej, da bi ljudje ne čakali zastoj in po nepotrebnem ne izgubljali časa. Vzrokov, zakaj da je vlada prepovedala nadaljni promet sicer ne vemo, govori in domneva se različno. Eden trdi z vso gotovostjo, da tiči v ozadju umazana konkurenca, najbolj jo je še pogodil oni, ki ve povedati, da namerava državna uprava sama prevzeti to linijo. Tretji zopet trdi, da v kratkem otvori drug podjetnik črto Velikovec—Mostič in nazaj. To pa že naprej lahko povemo, da se pri nas druga linija kot Lavantinska dolina—Celovec ne izplača. Že lansko leto je drdral nekaj časa avto med Mostičem in Velikovec, a večinoma prazen, in se je promet opustil, ker se ni rentiral. Naj bo na tem domnevanju kaj resnice ali ne, stvar je sedaj ta, da smo zopet odrezani od sveta in sami ne vemo zakaj. Naj se že vendar enkrat od merodajne strani stvar pojasni. Ta avtokratična odredba je razburila vso okolico; pozabljeni in odrezani smo od sveta, a nismo pozabljeni, kadar je treba plačati davke. Tedaj iztaknejo vsakega in pošljejo eksekutorja v zadnjo gorsko kočjo, da iztirja par grošev zamudnih obresti. Subvencionirajo se z državnim in deželnim denarjem zračne linije, najsi leta nad nami aeroplan vsak dan brez gostov sem in tja, našim davkoplačevalcem ne dajo niti avtomobila. Če ima kdo v Celovcu opraviti, ali na davkariji, sodnji itd., tedaj se mora loviti 2—4 ure po slabih in blatnih kolovozih, predno dospe ves vrtoglav do bližnje železniške postaje in še vlak zamudi. Stvar prizadetih občin in poslancev bi bila, da zahtevajo zopetno otvoritev avtomobilnega prometa.

Sele. (Prenovitev oltarja.) Naša cerkev je letošnjo jesen zopet dobila lep kras. Stranski oltar Device Marije, v baročnem slogu izdelan leta 1783, se je tekom dolgih let postaral, očrnel in zgubil blesk. Treba ga je bilo prenoviti. To delo je izvrstno izvršil g. Josip Urbanija, akademični kipar na Dunaju. Mudil se je z gospo soprogo letos v Selah na letovišču, a je pravzaprav letovišče le malo užival, ker se je z vso vnemo posvetil delu in je oltar tako natančno in solidno prenovil, da je naravnost krasen. Občudovati moramo spretnost umetnika, kako je z barvami naravno posnel razne vrste kamna, da je videti oltar iz kamna, ne iz lesa. Občudovanje vzbujajo novi tabernakelj s krasno izdelanim reliefom na vratcih in šopki lilij okoli Alojzija. — G. Urbanija je rodom Slovenec iz Kranjske; obiskoval in dovršil je celo kiparsko akademijo na Dunaju, kjer vzbujajo njegova dela na razstavah veliko zanimanje. Sedaj se sicer navadno ne peča s popravljanjem oltarjev, a je tega dela popolnoma več iz svojih mlajših let, ko je delal pri podobarju Grošlju. G. Urbanijo moremo priporočati za vsako delo kiparske stroke. Navadno se pri nas naročajo kipi pri tirolskih tvrdkah, pa ti kipi so večinoma navadna šablonska dela brez izraza in življenja. Za nič višjo ceno izdelata g. Urbanija kip, ki bo umetniško delo in bo dihala življenje. Naj bi se zlasti koroški Slovenci obračali z naročili nanj. Naslov: Dunaj, VI., Brückengasse 8.

Št. Lipš pri Ženeku. (Razno.) Pristrčna hvala vsem, ki so sodelovali pri tomboli. Ob tej priložnosti se je uprizorila igra „Junakinja presvetega Srca“, ki se bo zopet ponovila na praznik sv. Štefana v Dobrli vasi. Igralci so dobro izvršili svoje vloge. Tudi pogovor o obljubljeni deželi, o nebesih na zemlji, se je dopadel. — Pintarci je bilo predolg čas samevati in si je naložila, kakor bi bila še devica, drugič zakonski jarem. Kajne, deviški stan je vendar še lep! Tudi Putanovemu Tevžu se je porodila v glavi misel, da mora v zakon, da drugače ni živeti. Da bi le bili srečni!

Vposnemanje se dobro priporoča! Pisatelj Struwellpeira, Henrik Hofmann, je prosil kol mlad zdravnik za roko hčerke uglednega frankfurtskega patricija.

Ta je strogo pogledala mladega moža in vprašala: „In kake izgledate imate za bodočnost?“

Hofmann, ki takega vprašanja ni pričakoval, je odgovoril po kratkem premisleku zaupljivo: „Jaz igram osminko razredne srečke!“ S tem je zmagal, ker previdni oče se je zvonko zasmejal in dovolil.

Vsekakor — in to je globlji smisel te anekdote — ustvari imetek razredne srečke veselo upanje in upravičeno nado, zato naj se še danes posluži vsak naše prospektne priloge za takojšnjo naročitev pri poslovalnici J. Prokopp, Baden bei Wien, razpoiljalnica za zvezne dežele. 122

Blato. (Gospodarsko.) Ker je bilo veliko pomanjkanje bikov, je občina na lastne stroške kupila potom deželnega kulturnega sveta tri plemenske bike, enega g. Staudaher v Nonči vasi in še enega. Drug na Komlu, in sicer po visoki ceni 2,30 S za kg žive teže. Ako bi deželni kulturni svet nakupa ne podpiral s 40odstotno subvencijo, bi nakup ne bil mogoč. Lep nauk za naše kmete, da se res izplača pravilna reja živine. Se bo treba res malo bolj oprijeti nasvetov deželnega kulturnega sveta in vzglednih živinorejcev.

Rinkole. (Razno.) Naši cerkvici je daroval nekdo lep kip presv. Srca Jezusovga naše žene pa so darovale za glavni oltar prav lepe sveče, ker so se ob majnikovi pobožnosti že skoro vse porabile. Pristrčna hvala vsem darovalcem. — Naši lovci imajo letos dosti posla, ker je mnogo zajcev in srnjakov, da še vsak teden zamudijo kak dan, žene pa godrnjajo brez uspeha. Kakor smo izvedeli, nameravajo lovci naprositi škofijstvo, da vpostavi k poročnim prašanjem še eno, in sicer: Ali hočeš pričujočega ženina tudi na lov pustiti? Če bo rekla da, bosta srečna oba, ko bosta jedla zajčka kuhanga.

Škocijan v Podjuni. (Razno.) V Celovec je šla Šturmovna žena Marija Picej na Lancavi, da bi mogla poroditi z zdravniško pomočjo. Dala bi naj otroku življenje, a je žal zgubila svoje in otrokovo. Iz Celovca so truplo prepeljali v Škocijan in tukaj je bil dne 6. novembra velikanski pogreb. Zadnjo čast je odkazala blagi dobri gospodinjini in materi vsa okolica, g. župnik ji je govoril pretresljivo slovo in škocijanski moški pevski zbor je pod Jogrovim vodstvom zapel ubrano „Vigred se povrne“. — Redko slovesnost zlate poroke sta obhajala Valentin Kern, žagar v Peračiji in njegova ženka Jera. Pred leti sta se naselila na Knezovi žagi, s svojim prijaznim obnašanjem in pridnim delom sta si pridobila veliko ugleda. Cela peraška ves je tekmovala, da priredi zlatoporočencema lepo slovesnost, ki se je v cerkvi in na domu krasno izvršila. Želja vseh gostov, ki so jo izrazili v lepi deklamaciji učenka Lucija Trinkl, domači g. župnik Poljanec in škocijanski pevski zbor v krasnih pesmih, je bila, da obhajata zlatoporočenca še diamantno poroko. Dal Bog! — Naj on tudi blagoslovi nove zakonske, ki so pred adventom stopili pred poročni oltar. Na Jezerniče se je poročil Lipšev Leopold Zrno z Zrnovo Magdaleno Marbek v Vogljah, Drčejev Pavel Kuhling si je izbral za življensko družico Jarčevo Terezijo Povoden. Delavec Matija Jernej v Straži vasi se je poročil z Uršulo Vedenik. Posesnik Cimpernikove hiše Valentin Ruh je zgubil to leto starše, prevzel gospodarstvo in bil zato prisiljen, da si dobi gospodinjo. Šel je po njo k Vunčku v kamensko župnijo. Upamo, da bo Micka Hobel s svojim Voltejem pri Cimperniku ravno tako srečna gospodinja kot sta stara dva.

Sv. Lenart pri Sedmih studenih. Koncem novembra smo imeli prav žalosten pogreb. Umrli je blaga žena Antonija Pogačnik, soproga gostilničarja in pekovski mojstra v Radni vasi. Ko je dala življenje novorojenemu ortoku, morala je darovati svoje. Solze v očeh obilnih udeležnikov pri pogrebu so pričale, kako je bila rajna priljubljena. N. v. m. p.! — Ravno ob obletnici so imele vaši Poturjo in Rekarja vas, t. j. 22. novembra zopet povodenj. Od Vseh svetih l. 1926 že četrtočas! Skrajni čas bi bil, da bi se vendar enkrat ti potoki regulirali. — Uzmoviči so napravili ponočne obiske pri trgovcu Fertala v Št. Lenartu in gostilničarju Avarju na Ločilu, pa so bili na obeh krajih prepodeni.

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Povedati moramo našim čitateljem, da je naš lovski paznik na lovu v Dobrli vasi dne 25. novembra ustrelil kar 8 zajcev. Obilnim čestitkam se pridru-

žujemo tudi mi. — V zadnjem času imamo znamenovati dva smrtna slučaja. Umrli je Albin Robnik, pd. Kukman v Mlinčah v starosti 33 let. Bog ga je rešil hude bolezni. Pretekli teden pa smo pokopali Franca Mišica, pd. Loparja v Rikarji vasi v starosti 64 let. Gotovo se je kje prehladil, da je dobil pljučnico, ki je ni mogel preboleti, in šel za svojim bratom. Zapušča ženo in dva nedoletna otroka. Naše sožalje! Da bi oba v miru počivala!

Celovec. (Razno.) Neverjetno hitro in visoko se dviga število brezposelnih letošnjo jesen. 26. novembra se je naštel na Koroškem samem 5378 podpiranih. Lansko leto jih je bilo v istem času za 1700 manj. — Na postaji Bistrica v Rožu je pri premikanju skočil en vagon s tira. Vsled tega so morali potniki pri dveh osebnih vlakih prestopati. — Pri Knochu v Celovcu delavska stavka še vedno traja. Zdaj se gre menda za to, da se vsi sprejmejo zopet nazaj, odnosno se baje zahteva, da se odslovijo oni, ki niso hoteli stavkati in so cel čas delali, stavkujoči pa se morajo sprejeti nazaj. — V Kapli na Krapfeldu je šla na postajo po pošto soproga pismonoše. Domovgrede jo je napadel nek moški, jo udaril s kladivom po glavi in zbežal s pošno vrečo, v kateri je bilo 2500 S. Napadalca so prijeli v Launsdorfu in mu odvzeli pošno vrečo. Žena leži v bolnici v Št. Vidu ob Glini. — Našim čitateljem je že znano, da je bivši voditelj spodnještajerskih Nemcev, advokat dr. Mravlak, v konkurzu. Govorilo se je, da je zbežal v Maribor. Sedaj objavlja upravitelj konkurzne mase, da je dr. Mravlak v Celovcu. Zdi se nam, da je začela zadeva izredno smrdeti. — V celovškem Marjanišču je 195 gojencev. — Dne 3. t. m. je umrla mati našega knezoškofa Hefterja.

Ženitnina pri Uštinu na Mačah.

Glej, cerkvica tam pri gozdu
dviguje se v nebo,
oj, božji hram tako priprost,
a danes ves krasan!
Svetišče polno je ljudi.

V ponedeljek dne 21. novembra 1927 je stal lep par pred oltarjem v cerkvi sv. Ruperta na Mačah. Ženin, naš rojak Minko Šmid, davčni uradnik pri davčnem okrajnem glavarstvu Slovenjgradcu je izbral za nevesto Uštinovo Fanijo na Mačah. Lilijsko srce krasi ženina in nevesto. Po poroki je obdaril ženin pred cerkvico otroke in revne. Topiči so doneli ta dan v čast ženinu in nevesti. Fani! Vzor si bila vedno vsem dekletom. Nikdar nisi žalila svojih staršev. Bodi srečna v novem stanu... V rojstni hiši neveste se je vršila bogata, vesela pojedina. Veselo petje je razveseljevalo goste. Prišli so tudi sosedje znanci, prijatelji. Vsi so jedli in se veselili s svati. Pozdravi srčni vama hite naproti, preblagi ženin, draga nevesta, na prvi poti v vajni novi dom. Samo cvetje naj pokriva Vajna pota čezinčez, naj kropi jih kakor rosa sveti blagoslov z nebes! Živela srečno mnoga, mnoga leta! M.

DRUŠTVENI VESTNIK

Žitara vas. (Mati.) Meškova igra „Mati“ se ne uprizori 11. t. m., kakor je bilo objavljeno v zadnji številki v vabilu, temveč nedeljo pozneje, to je 18. decembra 1927.

Ruda. (Društveno življenje.) Po dolgih sedmih letih so se Rujani zopet nekoliko zbudili, da nadaljujejo započeto kulturno delo. Ker so nekateri mislili, da je to bogve kaka čudna nevarnost, mu povemo, da obstoji izobraževalno društvo že dolga leta. Že davno pred vojno, ko so bili še pri nas sramotno pregnani čg. Volavčnik, se je društvo ustanovilo. Dne 27. novembra je imelo občni zbor in volitev novega odbora. Na pomoč sta nam prišla tudi g. Lovro Potočnik in čg. poslanec Starc, ki sta govorila o socialnem delu in ljudski izobrazbi. Pristrčna hvala njima za tako dolgo in težavno pot. Odbor se je sicer precej spremenil, toda Bog dal, da bi deloval možato. Ker so same mlade moči, moremo od odbora nekaj upati. Le korajžno naprej, fantje in dekleta!

Št. Janž v Rožu. (Sestanek.) Dne 27. novembra smo imeli skioptično predavanje iz potovanja v sv. deželo. Udeležba je bila nepričakovano dobra in predavanje čg. župnika Koširja je zbudilo splošno zanimanje. Žal, da nam je zmanjkalo časa in niso mogle priti vse slike na vrsto, ker slišali in videli bi še marsikaj lepega in podučnega. Bomo pa o drugi prilož-

nosti, če bodo dopuščale razmere, nadaljevali. Čg. Koširju, g. Brezniku in S. K. S. Z. se zahvaljujemo za naklonjenost. Ideja skioptičnih predavanj je v resnici pametna in priporočamo slično tudi vsem drugim društvom.

Ruda. (Igri.) Dne 20. novembra sta bili pri Faštlnu uprizorjeni igri „Lurška pastirica“, ki so jo dekleta, šele prvič na odru, izvrstno igrali, in „Tri sestre“, ki so zbudile veliko smeha. Okrog 30 igralcev ni mala reč za Rudo. Le tako naprej, že pojde! Nekateri igralci imajo res igralske talente.

GOSPODARSKI VESTNIK

Slovenska govedoreja.

Martin Zupanc.

(Konec.)

Bilo je precej odpora, besedičenja, strasjenja, a uvidljivi možje so šli presrčno preko vsega. Največ zaprek je pač povzročila upeljava mlečne kontrole in vendar je tudi ta upeljava upeljana pri večini. Dobile so se nagrade za prekontrolirane krave, kontrolo so izvrševali zanesljivi kmečki fantje in bili odškodovani.

Ne sme se pa pozabiti, da se je vse to delo podpiralo z državnimi in okrajnimi prispevki, s točnim določilom namena in izvršitve. S tem so darilci vplivali pač dobrodelno, kajti v slučaju zastoja tega delovanja bi bile priznane podpore prepadle, kar pa kmečki ponos in tudi sebičnost ni pripustila.

Medtem se je vršilo zborovanje tega živinorejskega odseka. Na dnevnem redu je bilo med drugim poročilo: Komisije o dosedanjih uspehih odsekovskega delovanja. Uspehi: članov 60, v krasno vezanem rodovniku vpisanih 100 krav. Priredilo se je dve premovanji in pet plemenskih sejmov, prodalo se je ca 70 bikov in 50 telic (20% višje rejske cene). Kontroliranih krav z ozirom na mlečnost je ca 75 (dokaz tiskani in izpolnjeni kontrolni listi). Mlečnost krav v prvem letu 1200 l in v letu 1924 1500 do 2970 l. Splošno krmljenje krav brez tečnih krmil (po leti zelena krma in po zimski običajna reznica — sena $\frac{2}{3}$, slame $\frac{1}{3}$). Krave večina vprežne. Zasejanih je nekaj 5 ha stalnih travnikov z izbranimi travnimi semeni. V stavbi je gnojšče z gnojničnimi jamami. Teleta se v plemenske svrhe primerno vzgajajo — daje se jim do 14 tednov mleko in do 1 leta sladko seno in dodatek domačih tečnih krmil (pšenični otrobi, fižol, ovseni zdrob) in prilika tekališč. Dviguje se svinjereja, oddaja se v plemenske svrhe mnogo mladih svinjk največ pa mrjasev. Zadovoljivo se razvija kurjereja domače štajerske pasme.

Druga točka sporeda: event. ustanovitev živinorejske zadruge na podlagi dosedanjih uspehov živinorejskega odseka. Sklep: manjka še duševne vzgoje. Sklep: Vsled pomanjkanja duševne vzgoje članov vlada nesigurnost za stalno uspešno združeno delovanje. Neobhodno potrebno je, da se pred ustanovitvijo živinorejce ponovno pouči o nalogah članov napram zadruzi. Vse pa je za svoječasno ustanovitev.

Med drugim so še začrtane sledeče smerice: Preiskava mleka po tolšči za čas, ko bo zastoj v direktni prodaji mleka in potreba izdelovanja surovega masla in tudi domačega sira. V ta namen je že na razpolago mali posnemalnik in vsa preiskovalna sredstva, s katerimi se lahko vršijo demonstracije; skrb za svoječasni nakup enega pašnika za mlado plemensko živino v okolici Planine.

Tako. To je torej površni opis štiriletnega delovanja živinorejskega odseka. Omeniti se mora, da je ta okoliš glede živine že od nekdanja na boljšem glasu in je sposoben za ustvaritev takozvanega rejskega središča, ki naj služi kot vzor vsem drugim glede živine zaostalim krajem ter tudi, da pomaga s prodajo boljšega plemenskega materiala drugim okolišem.

Načela so toraj:

Pospeševanje domačegrudne živine z gospodarsko dostopnimi sredstvi in sicer:

1. Stalna reja najboljših in nesorodnih plemenjakov (bikov, mrjasev) ne le z ozira ugodnih oblik, pasme in zdravja, ampak tudi glede hasnosti (mlečnost matere).

2. Plemenska odbira pri kravah po obliki, mlečnosti in izrabljenju krme.

3. Pravilna vzgoja izbranega naraščaja.

4. Pravilno in izdatno krmljenje in s tem pridelovanje krme na njivah, zboljšanje travnikov, stavba gnojšč in izrabljenja gnojnice.

5. Skrbeti, da se tudi tako vzgojene živali prodajajo za cene, ki odgovarjajo vestnemu rejskemu delu.

Mnenje je namreč, da so za kmečke razmere dosegljivi ugodnejši uspehi, ako se z izboljševanjem krmskih, hlevskih in drugih razmer obenem vrši po opisanih načelih pravilno rejsko delo z domačo, nerazvajeno, zdravo, podnebnim in gospodarskim prilikam prilagodeno pasmo, katera je za vsak priboljšek gotovo hvaležna bodisi z dvigom mlečnosti ali boljšo rejo. Namenoma pa se rabi izraz zdrava — kajti dosedaj uvažane takozvane „visokokulturne tuje pasme“ so postale pri naših za nje neugodnih razmerah tuberkulozne in izginja tudi toliko hvaljena mlečnost.

Krava pri gobcu molze.

Ne želimo si in ne hvalimo tujega, dokler domačo ne spoznamo.

Davčna prizivna komisija za Koroško je sestavljena iz 10 uradnikov, 11 trgovcev, 7 veleposestnikov, 4 gostilničarjev, 4 obrtnikov, 4 manjših posestnikov, 3 fabrikantov, 2 zdravnikov, 2 advokatov in 1 inženjerja ali v odstotkih približno 20% uradnikov, 22 trgovcev, 14 veleposestnikov, 8 gostilničarjev, 8 obrtnikov, 8 manjših kmetov, 6 fabrikantov, 4 zdravnikov, 4 advokatov in 2 inženjerjev. Najslabše so zastopani mali kmetje, ki jih je faktično več nego vseh gostilničarjev, fabrikantov, zdravnikov, advokatov, obrtnikov, veleposestnikov itd.

Cene zlata in srebra. 1 kg čistega zlata 4560 S, 1 kg čistega srebra 124 S, 20kronski zlat 27,80 S, 10kronski 13,90 S, 100kronski 139, dukat 15,68 S, petkronski novc 2,66 S, dve-kronski 1 S, enokronski 50 g, goldinar 1,36 S, 2goldinarja 2,72 S. — 1 kg aluminija 3,60, antimona 1,95, svinca 0,90—1,05, bakra 2,20, nikla 6,30 S za kg.

Tržne cene. Velikovec, 30. nov. Živina: biki 1,10—1,30, pitani voli 1,30—1,50, junci 1,10 do 1,30, krave 0,80—1,20, pitani prašiči 2,50—2,60, plemenski 2—2,20 S za kg žive teže. Jajce 22—24 g. Žito: pšenica 40, rž 37—38, oves 29, proso 35, ječmen 30—33, ajda 33 g za kg. — Celovec, 1. dec. Živina: voli 1—2, plemenske krave 1,10—1,35, pitane 0,80—1, prašiči 1,90 do 2,10, plemenski prašiči 2—2,30 S za kg žive teže. Konji 200—400 lahki, 500—800 S težki. — Žito: pšenica 40, rž 38, ječmen 32, oves 29, ajda 38, koroza 34, grah 120, leča 140, zelen fižol 60, krompir 15 g za kg. Sladko seno 12, kisló 8, slama 5, zelje 50, repa 30 g za kg.

Borza. Dunaj, 6. XII. 1927. Dinar 12,46; lira 38,38; marka 169,23; dolar 707,80.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Zveza nemških posojilnic Avstrije je sklenila, da se priključi rajhovski zvezi posojilnic. — Na jezeru Mandžu je utonilo 100 Kitajcev in več Rusov, ki so lovili na zamrznjenem jezeru. Udrli se je nenadoma led in pogoltnil ribiče. — Tobačna režija upelje svalčice „Ramses“, ki bodo stale po 17 g komad. — V Avstriji se piše največ pisem. V enem letu je bilo oddanih 624 milijonov pisem: 12 milijonov priporočenih, 160 milijonov za inozemstvo in ostali milijoni za tuzemstvo. Poštna uprava ima zato 250.000 S prebitka. Na eno osebo pride 22,8 pisem, v Italiji le 3,9. — V Nemčiji je bilo 15. novembra beleženih 518.000 brezposelnih. — 5. decembra so prišli pri nas v promet novi bankovci po 100 S z datumom 3. januarja 1927. — Pri gradnji proge Feldbach—Gleichenberg na Štajerskem se je posula zemlja in pokopala pod seboj 13 delavcev, od teh je 8 mrtvih in 5 težko ranjenih. — Ker se je napad na župana Seitza ponesrečil, namerava dumajska občina v spomin na to otvoriti veliko čitalnico, ki bo nosila ime župana, in zvišati število štipendij od 600 na 800, ki jih dobivajo otroci delavcev v študijske svrhe. — Na Angleškem gradijo zrakoplov, ki ima 4 nadstropja. V prvem so stroji, poveljništvo

in kontrola, v drugem moštvo (50 mož), tretje in četrto je za 200 potnikov. — Popovo polje je poplavljeno v dolžini 30 km. — Na otoku Haiti je divjal strahovit vihar. Okoli 300.000 ljudi je brez strehe, 500 kvadratnih milj zemlje je pod vodo. — Italijanske oblasti so ukazale tedniku „Pustertaler Bote“, da se mora zana-prej tiskati izključno v italijanskem jeziku. Skoro ni mogoče verjeti, da so take odredbe mogoče v XX. stoletju, in to dela narod, ki se ponaša s svojo 2000letno kulturo. — Sovjeti z avstrijsko komunistično stranko niso zadovoljni in zahtevajo nje razpust. — Ko se bližajo božnični prazniki in ko bo na pošti največ prometa, groze poštni nameščenci s pasivno resistenco. — Ker se ukine potniški vizum med našo državo in Češkoslovaško, je predvidenih v zveznem proračunu 560 milijonov S manj dohodkov. Tu se vidi, koliko denarja naleti skupaj za vize. — Dunaj ima za novo občinsko stražo v proračunu 27,5 milijard K: 1,6 milijarde za obleko, 800 milijonov za avtomobile in 130 milijonov za tri motorna kolesa. Drag špas ta občinska straža. — Od razpada dalje se je iz Avstrije izselilo 51.000 oseb. — Prihodnje leto bo praznoval Gradec 800letnico svojega obstoja. K tej priliki priredi razstavo, ki bo stala 4,8 milijona S. — Ljubljanskim županom je bil izvoljen dr. Dinko Puc.

IZŠLA JE BLASNIKOVA VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928,

ki ima 366 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj vpoštovan in je še danes najbolj obrajtan. — Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. — „VELIKA PRATIKA“ je najboljši in najcenejši družinski koledar. — Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 D. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov
tiskarna in litografski zavod, Ljubljana, Breg 12

111

Ako imate les na prodaj
in rabite takoj denar
ga prodajte P. Miklinu v Pliberku.

132

Franc Zidej

Celovec, Theaterplatz števil. 1

napravi zimske obleke, površnike, plašče itd. **po najsolidnejših cenah.**

133

Velika izbira blagovnih vzorcev na vpogled.

Č. g. duhovnikom se najprisrčneje priporoča za izdelavo talarjev in urnih oblek. • Solidna postrežba!

Vabilo.

Izobražev. društvo „Kot“ v Št. Jakobu uprizori dne 18. in 26. decembra t. l. v svoji društveni dvorani

134

Domen

žaloigro v 5 dejanjih.

Začetek ob 3. uri popoldne.

Sodeluje moški pevski zbor.

K obilni udeležbi vljudno vabi ODBOR.